

A close-up photograph of a plant with bright yellow flowers and clusters of small, round red berries. The flowers have numerous long, thin stamens. The background is a soft-focus green, suggesting foliage.

Als je van tuinen en tuinieren houdt **GROEI & BLOEI**

Afdeling Deventer en omstreken

Hertshoof

Foto: Petro Heljes

Biologisch tuinieren is de toekomst.

Wat zijn "biobollen"?

Veronicastrum - sterk en waardevol.

Tuin!

Rozengaarderweg 4D 7416 BN Deventer, Tel. 0570-624108

Klik hier: www.hovenierbeijer.nl

**Achtereekte
Beregening**

TUINBEREGENING

Wilt u genieten van uw tuin, zonder gesleep van slangen en sproeiers. Overweeg dan eens een **beregeninginstallatie**.

- Aanleg en onderhoud
- Waterbron boren of spuiten
- Leidingen graven of onderdoor schieten
- Handmatig of automatische bediening
- Advies over en aanleg van tuin- en buitenverlichting

Bent u geïnteresseerd? Neem dan contact met ons op voor een vrijblijvend advies.

H. Achtereekte
Averlose Houtweg 18
7431 PK Diepenveen

Tel 06 22 70 72 10
info@groenberegening.nl
www.groenberegening.nl

Als je van tuinen en tuinieren houdt
GROEI & BLOEI

Afdelingsblad van de Koninklijke Maatschappij Tuinbouw en Plantkunde
Deventer en omstreken

Agenda

Frans Nienhuis <i>Tuinieren gaat niet altijd over rozen</i>	dinsdag 10 september 20.00 uur	Kulturhus Diepenveen Dorpsstraat 30 7431 CL Diepenveen
Start bloemschikken Deventer	woensdag 11 september*	De Schalm Dreef 1 7414 EA Deventer
Start bloemschikken Twello	maandag 30 september*	Pampus Knibbelallee 3 7384 AN Posterenk
Najaarsruilbeurs planten, stekken en zaden	zaterdag 12 oktober 10.30 uur	Hoveniersbedrijf de Colm Holterweg 104 7429 AH Colmschate
Lezing Baudewijn Odé <i>Tuinieren zonder plaaggeesten</i>	dinsdag 15 oktober 20.00 uur	Kulturhus Diepenveen Dorpsstraat 30 7431 CL Diepenveen
Lezing Nienke Plantinga <i>Avontuurlijk tuinieren</i>	dinsdag 12 november 20.00 uur	Kulturhus Diepenveen Dorpsstraat 30 7431 CL Diepenveen

*voor tijden zie onze website.

Op onze website www.deventer.groei.nl vindt u meer informatie over bovengenoemde activiteiten, ook vindt u daar, voor zover bekend, de volledige agenda.

Daarnaast staat actuele informatie in onze maandelijkse Nieuwsflits.

Deelname aan al onze activiteiten is altijd voor eigen risico.

Van uw voorzitter.

Nog een half jaar mag ik mij 'uw voorzitter' noemen. Dan bij de ALV in maart stopt het en zou een ander de voorzittershamer moeten overnemen. Mijn termijnen zijn dan tweemaal met een jaar verlengd en in die twee jaar en het jaar daaraan voorafgaand, is het niet gelukt om een opvolger te vinden. Hebben we de verkeerde mensen gevraagd en is er onder de leden iemand die we over het hoofd gezien hebben, maar best de uitdaging durft aan te gaan om onze mooie en actieve afdeling enkele jaren als voorzitter te leiden? Bent u of kent u die iemand, laat het ons weten, want het zou toch te triest voor woorden zijn als een afdeling als de onze na de ALV zonder voorzitter verder moet.....

Dit jaar hebben we ook al enkele malen een oproep gedaan voor versterking van de redactie van dit fraaie boekje. Helaas kwam ook hierop geen enkele positieve reactie, zodat Jotine en Joop nog steeds samen voor planning, inhoud en vormgeving zorgen.

Laat ik niet te somber zijn, tenslotte hebben we naast mijn goede bestuursleden een aantal trouwe en toegewijde vrijwilligers. Maar voor een gezonde vereniging is doorstroming onontkoombaar en dienen 'nieuwe' leden op te staan om de vereniging een duurzame toekomst te geven.

Na deze persoonlijke hartenkreet, gericht op de duurzame toekomst van onze afdeling, wil ik mij op duurzaamheid van tuinieren richten. In deze uitgave vindt u naast de gebruikelijke agenda en mededelingen over komende activiteiten, daar ruim aandacht voor, getriggerd door dubieuze uitspraken over biobollen tijdens een lezing afgelopen najaar. Kennis daarover wordt actueel nu velen komende maand(en) weer bollen voor komend voorjaar gaan bestellen. Lees met aandacht het artikel van Francine, die me wat het belang van biotuinieren betreft, nog liet weten dat alle stadstuinen samen ongeveer evenveel oppervlak in beslag nemen als de landbouw in dit land. En hoe druk maken we ons daar niet over biodiversiteit?

Zelf probeer ik in een artikel wat handvatten te verschaffen hoe biologisch tuinieren praktisch in te vullen en een bijdrage te leveren aan de ecosystemen die voor de toekomst van onze en volgende generaties van levensbelang zijn. U kent wellicht de voorbeelden wel.

Intussen zijn onze zomeractiviteiten achter de rug en kunnen we terugblikken op succesvolle excursies en een druk bezocht 'open tuinen weekend'. Dit weekend was in deze opzet nieuw voor ons en gezien de reacties zeker voor herhaling vatbaar. Wat kon er deze zomer weer veel inspiratie opgedaan worden, zeker door diegenen die ook nog eens lid zijn van onze populaire tuinclubs.

Komende maand start ons nieuwe 'winterseizoen' met interessante lezingen, gezellige bloem-schikavonden en een of meer workshops.

Volg voor dat laatste onze maandelijkse Nieuwsflitsen.

Cor Koppert

Hoveniersbedrijf "de Colm"

Holterweg 95a
7429 AE Deventer
tel. 0570-652714
www.decolm.nl

**Hèt adres voor
tuinontwerp, tuinaanleg
en tuinonderhoud.**

**Emiel
Krijt**

HOVENIERSBEDRIJF

Voor al uw
Tuinonderhoud,
Tuinaanleg en
Tuinadvies.

De hovenier die u niet om de tuin leidt.

Raalterweg 21 - 8124 AA Wesepe
06-25292649
www.emielkrijt.nl

ECOLOGISCH HOVENIERSBEDRIJF

Corné van Kempen
E-mail: corne@natuurlijketuinen.nl
Tel. 06 - 1235 3029

Bladgoud-tuinen

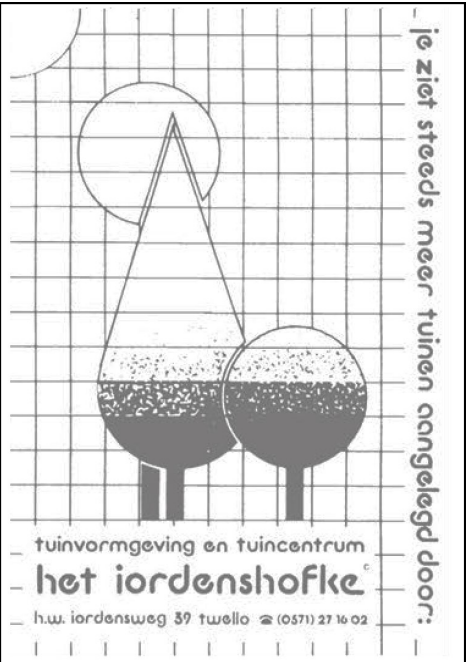

*Een tuin uit het hart klopt
... altijd*

- Ontwerpstudio
- Tuinplanten
- Workshops
- Hoveniers

www.bladgoud-tuinen.nl / info@bladgoud-tuinen.nl
telefoon 0572 - 382465

— tuinvormgeving en tuincentrum
— **het iordenshofke**^c
— h.w. iordensweg 39 twello ☎ (0571) 27 16 02

Biologisch tuinieren.

Een duurzame toekomst voor je tuin.

In beginsel is biologisch tuinieren niets anders dan tuinieren met respect voor natuurlijke processen en biodiversiteit. Met de toenemende belangstelling voor een duurzame en gezonde samenleving maakt deze wijze van tuinieren inmiddels steeds meer opgang. Niet alleen bij ons hobbyisten, maar ook bij professionals.

Het gaat in de eerste plaats om tuinieren zonder gebruik te maken van synthetische pesticiden, herbiciden en kunstmest. In plaats daarvan worden natuurlijke methoden gebruikt om de bodem gezond te houden en planten te beschermen tegen ziekten en plagen. Het doel daarbij is om een zelfvoorzienende tuin te creëren die in harmonie is met de natuur. Iemand als Vera Greutink die dit al 20 jaar in praktijk brengt en er dit voorjaar een lezing over gaf, laat zien dat dit kan en werkt. Elders in dit blad leest u het verslag van haar lezing.

Het is de laatste jaren steeds duidelijker geworden dat een gezonde bodem de basis vormt voor een gezond plantenleven. Een eerste vereiste is zorgen voor voldoende organisch materiaal in de bodem. Dit bevordert de bodemstructuur, draagt bij aan een betere vochthuishouding en bevordert de groei van een nuttig bodemleven (waaronder micro-organismen). Dit is onder andere te bereiken door royaal te mulchen met compost, stro, bladeren of houtsnippers, waarna een actief bodemleven ervoor zorgt dat het (uiteindelijk) in de bodem opgenomen wordt. Mulch helpt bovendien de bodem vochtig te houden en onderdrukt onkruid.

Door uitsluiting van het gebruik van chemische middelen bescherm je datzelfde bodemleven en voorkom je bodem- en waterverontreiniging. Daarnaast bevordert je een natuurlijke balans tussen nuttige insecten, vogels en andere dieren en plagen die je beplanting bedreigen. Dit kan nog versterkt worden door met je keuze van beplanting of anderzijds natuurlijke vijanden aan te trekken. Denk hierbij aan lieveheersbeestjes, zweefvliegen of sluipwespen als het om luizen gaat en bijvoorbeeld om de egel als het om slakken gaat. Ook bepaalde planten als goudbloem, afrikaantje en knoflook kunnen op een natuurlijke wijze helpen om plagen af te weren.

Door inheemse planten in je beplanting op te nemen, kun je een extra bijdrage leveren aan de biodiversiteit in je tuin. Zoals de term al aangeeft, komen deze van nature in ons land voor en zijn onderdeel van het ecosysteem waartoe veel inheemse insecten behoren. Zonder de juiste planten kunnen zij niet overleven en loopt de bestuiving van onze voedselgewassen gevaar.

Gebruik naast je inheemse beplanting vooral biologisch gekweekte planten, omdat zij bij de kweker zonder gebruik van chemische middelen zijn opgekweekt. Restanten van deze middelen op de planten en in de bloemen hebben een nadelige uitwerking op diverse soorten insecten als de bij en verstoren dus het biologisch evenwicht. Datzelfde geldt voor de bollen die je jaarlijks plant.

Gebruik alleen door Skal gecertificeerde biobollen met het Skal logo op de verpakking (zie afbeelding), omdat deze gegarandeerd gifvrij zijn waardoor hun bloem geen restanten gif bevat. Zie over waarheden en onwaarheden over biobollen ook het artikel van Francine van Rossem.

Is biologisch tuinieren ingewikkeld? Niet als je een duurzame toekomst voor je tuin en je leefomgeving nastreeft. Ons G&B tienpuntenplan (www.deventer.groei.nl) biedt hierbij overigens diverse handvatten.

Cor Koppert

Biologische bloembollen.

Op 19 oktober hield tuinontwerpster en bollenverkoopster Alie Stoffers uit Zuidlaren (Dr) (handelsnaam De Tuinerie) voor Groei & Bloei Deventer een lezing over bloembollen in de tuin. Zoals bekend, wordt bij de gangbare bloembollenteelt veel met gif gespoten. Dit blijft in de grond aanwezig, spoelt uit naar grondwater en werkt door in het voedsel dat insecten uit de bollen halen. Ze zei dat biologische bollentelers “ook met gif zouden spuiten” en “gewone” bollen verkopen als biologische. Dit is weinig verheffend zwart maken van concurrenten.

Onderstaand geef ik informatie over biologische bollenteelt, verplicht onder toezicht van het SKAL-keurmerk, omdat ik mij als professioneel biologisch kweekster (SKAL-gecertificeerd) aangesproken voel door deze aantijgingen. De totale bollenteelt besloeg in 2022: 22.000 hectare, 67 hectare hiervan (dit is 0,3%) werd biologisch bewerkt.

Elke land- of tuinbouwer (verder boer(in) genoemd) is verplicht jaarlijks aan de overheid op te geven welke percelen hij /zij gebruikt, wat er op wordt geteeld en of dit biologisch gebeurt of niet. Deze opgave is de basis voor de cijfers over arealen en gewassen. De opgave wordt administratief, vanuit de lucht en via het kadaster gecontroleerd en regelmatig staat een controleur op de stoep om te kijken of de gegevens kloppen. Ook worden er onverwacht monsters genomen om op pesticiden te controleren. De regels voor biologisch telen zijn vastgelegd in een Europese Verordening. Een boer(in) meldt zich aan bij de controle organisatie SKAL (Stichting Keur Alternatief voortgebrachte Landbouwproducten) als hij/zij biologische producten wil gaan produceren en verkopen. Het woord biologisch mag uitsluitend gebruikt worden na certificering door de SKAL. Na aanmelding gaat een omschakelingsperiode van drie jaar in waarin je aan de biologische regels moet voldoen. In die periode verdwijnen residuen en overmatige mest uit je grond. Pas drie jaar na aanmelding mag je je product als volwaardig biologisch verkopen. Dit is een financiële drempel, omdat je wel de nadelen van biologisch hebt, zoals minder opbrengst en meer beperkende regels, maar niet de meerprijs krijgt voor biologische producten omdat je in omschakeling bent.

Kort samengevat zijn de regels: geen kunstmest en pesticiden gebruiken, geen gentech en alleen producten die biologisch zijn en weinig stikstof. In een sector die groeit is vooral de beschikbaarheid van voldoende biologisch uitgangsmateriaal (zaad, planten) een uitdaging. Als dit er niet is, kun je bij SKAL toestemming vragen voor gebruik van gangbaar materiaal. Er is een inputlijst van toegestane hulpstoffen (bijvoorbeeld lavameel), goedgekeurd door het Zwitserse onderzoeksinstituut Fibl, waarop staat wat je mag gebruiken in de biologische teelt. SKAL kent het areaal, de ontheffingen, productie en verkoop en merkt fraude op. Zij controleren door de hele keten, bij een wanverhouding tussen areaal en verkochte bloembollen zien ze dat. Ook de detailhandel waar biologische producten worden verkocht moet aangesloten zijn bij SKAL.

Conclusie: Wil je duurzaamheid bevorderen koop biologische bollen! De breedte van het aanbod wordt dan vanzelf groter. Zeggen dat de reguliere bollenteelt niet veel anders is dan biologische teelt is infaam en om allerlei redenen onjuist. Groei & Bloei heeft een tienpuntenplan geformuleerd voor natuurlijk tuinieren. Daar passen met gif gekweekte bollen niet in.

Francine van Rossem.

Bron: www.biobol.nl, CBS gegevens landbouw telling.

Noot van de redactie: Francine heeft dit artikel enige tijd geleden met de mogelijkheid om te reageren ook naar Alie Stoffers gestuurd; er is helaas geen reactie op gekomen.

EDGARDEN
DIEPENVEEN

EDGAR NUESINK • 06 - 41 42 26 97
WELKOM@EDGARDEN.NL • WWW.EDGARDEN.NL

EDGAR NUESINK
06 - 41 42 26 97
WELKOM@EDGARDEN.NL
WWW.EDGARDEN.NL

Passie voor tuinen

ensink
PERSONENVERVOER

Voor al uw vervoer per touringcar
Dagtochten - Schoolreizen - Personeelsuitjes

T : 0570 - 564 444
info@ensinkpersonenvervoer.nl

Dorpsstraat 15, 7431 C.G. Diepenveen
bodhi-flowers.nl • info@bodhi-flowers.nl
T: 0570 - 745 013

Het Nieuwe Veld

Biologische kwekerij
van vaste planten,
bloemen, groenten,
Bijmuseum, theetuin.

Boxbergerweg 46 - Diepenveen
www.kwekerijhetnieuwveld.nl

Bloemschikken Groei & Bloei.

Komend najaar kunnen we gelukkig weer op twee locaties verder met onze Bloemschikcursussen. Zowel bij de Schalm in Deventer als bij Pampus, de nieuwe locatie in Posterenk/Twello zullen weer 5 lessen gegeven worden door onze docente Naomi Huisman.

Neem vooral eens een kijkje op onze website waar een artikel over Naomi en haar lessen staat, wat u misschien kan inspireren om een keertje mee te doen. U krijgt van tevoren de thema's en informatie over de lessen, u neemt daarna zelf gereedschap en materiaal voor het te maken stuk mee.

Lijkt het u leuk om komend najaar een paar mooie stukken te maken en technieken te leren, geef u dan op via de website <https://deventer.groei.nl/home>. Het opgaveformulier en nadere informatie is daar te vinden.

De lessen zullen starten in september.

Kattelijne Kraak, coördinator.

Regio uitjes.

Informatie Centrum IJssel Den Nul - gelegen tussen Olst en Wijhe.

Hier starten veel wandel- en fietsroutes. De plek om de IJssel te beleven.

Brasserie op Duur, voor koffie/ thee en lunchgerechten. Met buitenterras.

www.infocentrumijssel.nl Bijvoorbeeld : ruige wandelroute, 8 km.

Staatsbosbeheer organiseert regelmatig activiteiten zoals vogels-spotten en natuurwandelingen in de IJsselvallei.

Nog een mogelijkheid: www.natuurmonumenten.nl/agenda.

Bijvoorbeeld: vaarexcursie met fluisterboot over De Wieden. De schipper vertelt over de bijzondere historie en het rijke planten- en dierenleven.

Heemtuin Veermans Hof. Meer dan 300 soorten wilde planten.

Adres: Stationsweg - de Bongerd Wijhe.

De tuin is het hele jaar geopend.

Rondleidingen kunnen aangevraagd worden van 15 maart tot 15 oktober.

Kasteel Het Nijenhuis, een historische havezate met een prachtig landschap, gelegen tussen Wijhe en Heino.

Naast wisselende presentaties uit eigen collectie, zijn in het kasteel vele tentoonstellingen te zien.

De beeldentuin biedt plaats aan een kleine 100 beelden.

Er is een café met terras. Voor koffie/ thee en taart of soep en broodjes.

Er zijn 2 mooie tuinen te bezoeken dit najaar:

- De Sallandse Landschapstuin, Twentseweg 6 in Heino.
- En de tuin van Fortmond tussen Olst en Wijhe, gelegen aan de IJssel.

Beide zijn op zondag 1 september en 6 oktober geopend.

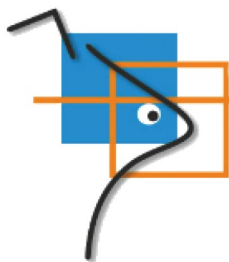
Prachtige tentoonstelling " Nederland in 150 landschappen - het verhaal van Deventer ".

Te zien tot en met 8 september. Dinsdag tot en met zondag 11- 17 uur.

Bergkerk, Bergkerkplein 1 Deventer.

WECHELERWEG 38A DIEPENVEEN
0570 592133 GGOOKER.NL

Vijvercentrum Apeldoorn
Vijvershop.com

Deventerstraat 477
7323 PV Apeldoorn
Tel. 055-36 647 53
E info@vijvershop.com

 “Isidorus Hoeve”
HOVENIERSBEDRIJF

Johnny Dijkman
06-51935827

Rijksstraatweg 189
7391 MN Twello

E: isidorushoeve@gmail.com
W: www.hoveniersbedrijfsidorushoeve.nl

WIJ STARTEN VANUIT
TWELLO EN VORDEN

Jeroen

Johnny

Johnny

Regio uitjes.

Herfstvakantie: Sallandse wandel 4-daagse.

- 20 oktober: Bathmen, wandeling " de herfsttintentocht".
- 23 en 24 november: Bathmen, boerenland wandeltocht.

Herfst en kerstmarkt op De Oorsprong, Spanjaardsdijk 68 in Schalkhaar.
De streekwinkel aldaar is elke vrijdag en zaterdag geopend.

Heb je met regenachtige of koude dagen, geen idee wat te doen!

Ga dan naar: www.wattedoenvandaag.nl.

Een aanrader, keuze per provincie en activiteiten.

Tenslotte nog enkele Fietsroute tips:

- Fietstocht nabij de IJssel: Rondje Pontje
- Fietstocht 41 km: het geheim van de IJssel in oorlog en vrede.
Start: landgoed de Haere, Olst.
- Fietsrondje Gastvrij Wijhe.
- Fietstocht de " Slinger van Salland. Je komt hierbij meer te weten over de geschiedenis van het prachtige landschap en de verhalen achter de landgoederen, de sagen en de legenden.

Weet jij leuke uitjes bij jou in de buurt van december 2024 tot maart 2025 ?

Mail dan naar: irisonhaar@gmail.com.

Terugblik op de driedaagse excursie naar Noordrijn-Westfalen.

Wat hadden we geluk met het weer, een stralende zon, ideaal weer om tuinen te bezoeken.

En wat een afwisselend programma was er georganiseerd.

Twee prachtige parken met een arboretum waarin perken ontworpen door Piet Oudolf, vier particuliere tuinen, klein en groot, intiem en sfeervol soms met vele tuindecoraties, een rondleiding door Europa's grootste perk- en pottenkwekerij (opgezet door een Nederlander), een bustour en een stadswandeling door de mooie Universiteitsstad Munster en nog een bezoek aan een kwekerij, waar menigeen nog heel wat plantjes scoorde. Gelukkig was Henk, onze trouwe en altijd behulpzame chauffeur, hierop voorbereid.

Met een touringcar vol gezellige en enthousiaste tuinliefhebbers is zo'n reis een feestje. Henk brengt ons naar alle mogelijke en soms bijna onmogelijke adressen.

Door de enthousiaste en gepassioneerde tuineigenaren werden we ontvangen met "Kaffee mit Kuchen" waarna ze ons dan vol trots hun tuin lieten zien en graag hun plantenkennis met ons deelden.

Het Hotel, tja wat zullen we er over zeggen, waarschijnlijk niet helemaal goed voorbereid op zo'n grote groep. Maar de ober liep zich het vuur uit de sloffen om aan onze wensen te voldoen. Deze ober vergeten we nooit meer!

Het afscheidsdiner was zeer goed in een mooie, doch wat schemerige ambiance.

De organisatie en het programma zaten perfect in elkaar met een groot compliment voor Erica en Ton. (Zelfs het fluitje hoefde Ton zelden te gebruiken).

Het waren drie dagen van genieten, in een fijne sfeer en we kijken alweer uit naar de meerdaagse tuinexcursie van volgend jaar!

Bert en Annelies van Beem.

Lezingen najaar 2024.

Dinsdag 10 september Kulturhus Diepenveen.

Frans Nienhuis

“Tuinieren gaat niet altijd over rozen”.

Tijdens deze lezing gaat Frans Nienhuis vertellen over zijn persoonlijke ervaring met vaste planten. Al meer dan 45 jaar tuiniert hij en zijn interesse gaat vooral uit naar vaste planten en hun toepassing in de tuin. Door schade en schande heeft hij geleerd welke planten het wel en niet doen in de tuinen waarin hij ze heeft aangeplant. Ook heeft hij in de loop der tijd ontdekt dat er stijlen en stromingen zijn voor wat betreft het gebruik van vaste planten. Een van de laatste ontwikkelingen is het semi wild tuinieren onder de noemer Dutch Wave, met als grote inspirator onze eigen Piet Oudolf uit Hummelo.

Maar wat zijn nu eigenlijk vaste planten? Welke eigenschappen hebben ze? Hoe kunnen we onze favoriete vaste planten vermeerderen? En wat betekent de klimaatverandering voor de toepassing vaste planten? Onder andere over deze aspecten gaat hij vertellen. En ook de wat onbekendere vaste planten en zijn ervaring ermee komen aan de orde. Want ook bij hem, met zijn lange ervaring, lukt het niet altijd met elke plant. Dat hoort bij tuinieren. En ... tijdens deze lezing gaat het niet over rozen!

Aanvang: 20.00 uur.

Dinsdag 15 oktober Kulturhus Diepenveen.

Baudewijn Odé

“Tuinieren zonder plaaggeesten”.

Baudewijn Odé is plantenonderzoeker bij FLORON. Sinds 1996 is hij betrokken bij het vrijwilligersnetwerk dat waarnemingen doet aan wilde planten in Nederland. Een van de trends die wordt gesignaleerd is dat er steeds meer soorten planten in Nederland bijkomen. Veel van deze soorten zijn op een of andere manier hier door de mens gebracht, o.a. door ze te importeren uit andere werelddelen als tuinplant. De meeste exotische tuinplanten houden zich netjes, maar sommigen zijn uitgegroeid tot een ware plaag, zoals Japanse duizendknoop en watercrassula.

Wat kunnen we doen om plaagsoorten onder de duim te houden, in de tuin en in de natuur? En wat kunnen we doen om te voorkomen dat er nieuwe plaagsoorten opduiken? Op deze vragen hoopt Baudewijn antwoord te geven tijdens deze lezing.

Aanvang: 20.00 uur.

Dinsdag 12 november Kulturhus Diepenveen.

Nienke Plantinga

“Avontuurlijk Tuinieren”.

Nienke Plantinga daagt tuiniers uit om natuurlijker te tuinieren. Ze heeft een visie waarin ze kiest voor meer in samenwerking met de natuur mee te gaan en te tuinieren als een “boswachter”. Minder doen en meer genieten. In haar boek schrijft ze hier uitgebreid over.

Deze interactieve lezing geeft bij tuiniers vaak opluchting, het hoeft allemaal niet meer zo netjes, aldus de tuinontwerpster. Ze spreekt ook veelal jonge, beginnende tuinierders aan.

Aanvang: 20.00 uur.

PROEF!
Wijnwinkel
www.proef-diepenveen.nl

06 22 93 37 70 | Dorpsstraat 1 | 7431 CG | Diepenveen
Bijzondere kadopakketten & relatiegeschenken!

Hoveniersbedrijf

■ Tuinontwerp
■ Tuinaanleg
■ Tuin- en boomonderhoud
■ Aanleg van vijvers
■ Sierbestrating enz. enz.

Martijn Beekman
Zeedijk 29 - 7397 NS Nijbroek
Tel. 06 - 28 78 21 95
B.g.g. (0571) 291804
info@hoveniersbedrijf-bmm.nl
www.hoveniersbedrijf-bmm.nl

B.M.M.

bloem en groen

Oerdijk 34B
7433 AB
Schalkhaar
0570 - 62 05 53

**Dé Bloemist voor al uw
bloemwerk, rouwwerk
en bruidswerk!**

'T HOF VAN
COLMSCHATE
.....
TAPPERIJ, EETCAFE EN ZALEN

Holterweg 104 - Deventer - 0570-651300
www.hofvancolmschate.nl - info@hofvancolmschate.nl

VEELZIJDIG IN TECHNIEK

ELEKTRA // GAS
WATER // VERWARMING
SANITAIR // DAK- EN ZINKWERK

ASSENDORP

Menstraat 24-28 // 7411 EZ Deventer // T 0570 613 001

ASSENDORP ANNO 1879
werkt voor overheden // particulieren // bedrijfsleven

hnbloemstudio.nl

bloemstudio

**Dutch Quality
Gardens**

De Brinker Tuinen
Bathmen
0570 632313

www.dutchqualitygardens.nl

De Passerel
De Kruidentuin

De Kruidentuin

- Binnen- en buitenplanten
- Woonaccessoires
- Terras, binnen en buiten
- Kaarsenmakerij

Lenteklokje 3, 7392 AJ Twello, T. 0571-270886
E. kruidentuin@de-passerel.nl

Veronicastrum.

Een tuinbezoek met de tuinclub is altijd inspirerend. De tuineigenaren vertellen gepassioneerd over hun hobby en aan de tuinen kun je goed zien dat er tijd en energie in is gestoken.

Veel planten zijn bekenden, maar de samenstelling en de kleurschakeringen zijn altijd heel persoonlijk en laten iets zien van de smaak van de tuinbezitter.

Onlangs bezochten we een zeer ruime tuin, op een zonnige morgen, bijna uniek dit jaar, en we werden verrast met een grote diversiteit aan planten, zowel zomerbloeiers als structuur biedende heesters. Er was rekening gehouden met de veranderende klimatologische ontwikkeling. Hittestress werd voorkomen door gericht aangeplante bomen. Het regenwater werd teruggegeven aan de tuin en op diverse plekken waren zitjes, zodat je op elk moment van de dag de passende relax-keuze kunt maken.

Er was veel te bewonderen, maar wat mij vooral in het oog sprong was de grote Veronicastrum. Een prachtige, lila-paarskleurige struik, vol in bloei en een lustoord voor bijen en vlinders, die in grote getalen en variatie af en aan vlogen.

De eigenaresse vertelde dat ze in mei de struik flink had gesnoeid om een bredere vertakking te krijgen, de zogenaamde Chelsea chop. Deze methode wordt veel toegepast om een sterkere plant te krijgen, met een uitbundige bloei. Bij deze Veronicastrum was het resultaat duidelijk zichtbaar. Breed vertakt en uitbundig bloeiend, een ware sierplant. De plant is familie van de Scrophulariaceae. De bloeitijd is van ca. juli tot en met augustus. De bladeren zijn groen.

De volwassen hoogte van deze vaste plant is ca. 150 cm.

Hij is winterhard, verdraagt een temperatuur tot -30°. C. Deze plant is zeer geschikt

voor de siertuin. Ze verlangt een zonnige plek en goed doorlatende, voedselrijke grond. Ze is van oorsprong een 'weideplant' en daarom vooral geschikt voor wat zwaardere bodemtypen en zo nu en dan vochtige grond. Ze woekert niet of nauwelijks en ze is dan ook goed te combineren met 'bosrandplanten' die ook altijd een waardevolle voedselbank voor allerlei insecten en vlinders zijn.

In een tijd waarin het belang van biodiversiteit in ons leefstelsel steeds nadrukkelijker onder onze aandacht wordt gebracht, is het goed ons te realiseren welke bijdrage we zelf in onze eigen tuin kunnen leveren. De Veronicastrum kan ook vanuit deze invalshoek een waardevolle aanvulling voor de border zijn.

Jotine Sonder.

Dromen van het voorjaar.

Verslag van de lezing van Hans van Wieren op 17 januari 2024.

De kwekerij van Pieter Nijhof, "Pieter's planten" ligt in Wapenveld, midden op de Veluwe. Het Dromend over je tuin in het voorjaar komen beelden van gele winterakonieten en witte sneeuwkllokjes bij je op en kleurige krokussen natuurlijk. Maar er zijn nog veel meer vroege voorjaarsbollen en andere stinsenplanten, liet Hans van Wieren ons zien. Ze hebben als kenmerk dat ze in korte tijd groeien, bloeien en zaad vormen en ze groeien graag bij bomen. Ze hebben zon nodig voor bloei en zaadvorming, maar zon en warmte in de zomer doet ze geen goed. Stinsenplanten werden vroeger aangeplant bij stenen buitenplaatsen. Als ze met rust gelaten worden, verwilderen ze makkelijk, maar het blad van fluitenkruid moet je wel voorzichtig verwijderen, want de schaduw daarvan belemmert zaadvorming.

Velden vol met winterakonieten en sneeuwkllokjes kun je bij oude buitenplaatsen bewonderen. En ook op Texel zijn in het bos nog grote groepen sneeuwkllokjes te zien. In de jaren 60 van de vorige eeuw werden die daar aangeplant om met de bollenverkoop wat extra geld te verdienen als aanvulling op de karige vissersverdiensten. Op een bepaald moment kwamen er sneeuwkllokjes-kwekerijen, 15 in totaal, waarvan er nu nog één over is. Daar worden ook lenteklokjes gekweekt, die het 's zomers wat nattig willen hebben. Sneeuwkllokjes groeien samen met een beukenschimmel, koop ze daarom met blad en grond, anders slaan ze niet aan. Nadat de sneeuwkllokjes uitgebloeid zijn geven krokussen, bosanemonen, sneeuwroem en sterhyacint kleur in de tuin. En ook daarna kunnen we genieten van stinsenplanten als vingerhelmbloem, holwortel, boshyacint, wilde narcis en kievitbloem gaan bloeien. Kievitsbloemen houden van nattigheid; daarom konden ze verwilderen langs de vaak overstromende IJssel. Ook de bostulp die met geknikte steel uit de grond komt en zich daarna opricht, houdt van wat vocht in de grond. Net als de later bloeiende camassia.

Wilde primula's, longkruid, aronskelk en daslook worden ook wel tot de stinsenplanten gerekend. Ze combineren mooi met de voorjaarsbolletjes. En daarna kunnen we genieten van vele soorten narcissen. Hans van Wieren plant vooral lage, kleinbloemige narcissen aan. Die knakken niet om en hun blad kan ongemoeid afsterven tussen dat van de opkomende vaste planten. Ze zijn sterk en komen, onaangetast door dieren, jaar na jaar terug. Heel anders dus dan de zoete tulpenbollen, waar regelmatig een hapje van genomen wordt door de levende have in de tuin.

Plant grote groepen sieruien aan als overgang tussen de vrolijk bloeiende voorjaars bollen en de kleurige overdaad van de zomer, werd ons aangeraden. Ook de sierlijke akelei is zo'n gatenvuller.

Met violen heb je de hele winter wat kleur in de tuin. Die zaaien zich ook rijkelijk uit, net als kerstrozen. Onze inheemse kerstroos, het stinkend nieskruid, bloeit dan al na twee jaar, de anderen doen daar langer over, namelijk zes jaar.

Onze inleider vrolijkt zijn tuin ook op met rijk beplante bloembakken waarvan hij in het voorjaar dagelijks geniet bij de voordeur en van achter het raam. Ons werd aangeraden: "Zorg op jouw manier voor je eigen voorjaarsgeluk".

Inke Mensink.

De mooie moestuin.

Verslag van de lezing door Vera Greutink op 17 april 2024.

“Het hele jaar iets eetbaars oogsten, uit een klimaatbestendige, milieuvriendelijke én mooie tuin en dat met minder inspanning, daar gaat mijn lezing over”. Zo begon Vera Greutink haar lezing, waarin ze eerst enkele basisprincipes behandelde, waarmee ze al zo'n 20 jaar werkt vanuit, de principes van permacultuur.

In de permacultuur wordt met vijf lagen gewerkt; hoge en lage bomen, klimmers, struiken en een bodem bedekkende laag van kruiden, vaste groenten, bodembedekkers, eetbare wortels of knollen.

De grond bedekt houden en met rust laten is daarbij essentieel. Door niet te spitten wordt het bodemleven met rust gelaten, blijft de bodemstructuur in tact en wordt de bodem op natuurlijke wijze gevoed, waardoor je minder water hoeft te geven en alles in het voorjaar eerder tot leven komt. Ook wordt er daardoor minder CO² uitgestoten.

Spitten vermeerdert het wortelonkruid en doet onkruidzaad ontkiemen. Maar hoe ontgin je dan een stuk grond vol onkruid? Dat kun je doen door de grond met karton te bedekken, hoorden we. Bij de fietsenmaker kun je daarvoor verpakkingsmateriaal ophalen. Verwijder plakband en nietjes en dek de grond in maart/april goed af met het karton. Maak er na de ijsheiligen gaten in om zaailingen van pompoen en courgette in te zetten. Dat ziet er leuk uit en levert ook een smakelijke oogst op. De volgende lente heb je dan lekkere losse grond zonder onkruid, waarin het goed kweken is.

In een moestuin is het verstandig om in vaste bedden te werken van 120 cm breed. Dan kun je overal goed bij, zonder de grond dicht te trappen. Maak de paden 30 tot 60 cm breed, leg de bedden voor goede bezonning liefst noord-zuid aan en zorg voor bedekking tussen de planten. Mulch met organisch materiaal, zoals stro, hooi en planten, grasmaaisel, en onkruid resten zonder zaad en wortels. Tegenwoordig worden daarvoor ook wel plukken wol gebruikt. Bedekking verhoogt het humusgehalte van de bodem, voorkomt onkruidgroei, verdamping en erosie.

“Ik werk met polycultuur”, vertelt Vera Greutink ons “en dat kan ook in potten en bakken. Ik combineer op één stuk verschillende groenten, kruiden en eetbare bloemen. Daardoor heb ik minder problemen met plaagdieren, trek bestuivers aan en heb een grotere totaalopbrengst. Aan de noordkant van een bed zet ik vaak hoge groeisteunen waartegen ik rankende groente laat groeien, of ik zet er een rij zonnebloemen neer. Door de diversiteit van polycultuur is er altijd wel wat te oogsten. Bieten zaai ik dik en oogst daarna in drie stadia. Eerst pluk ik wat bietenblad dat ik in stampot gebruik, daarna oogst ik minibietjes, waarna de rest tot dikke bieten uit kan groeien”. Van heel wat planten en struiken die in de siertuin staan, valt te oogsten, kunnen we in diverse boeken lezen. Zo biedt de tuin niet alleen genoeg voor oog en neus, maar kunnen we er ook veel meer van eten dan we denken.

Inke Mensink.

*Even kijken ...,
zeker de moeite waard!*

TUINCENTRUM
DE BLAAKHOF

De Blaak 15 - 7211 CR Eefde
0575-540651
www.deblaakhof.nl

Biologische vijverplanten!

Sinds 2024 verkopen we alleen nog maar biologisch of duurzaam gekweekte planten. Het is echter nog niet zo eenvoudig om voor een sortiment van duizenden planten, kwekers te vinden die daarbij passen.

Inmiddels hebben we in Duitsland een kweker gevonden die biologisch gekweekte vijverplanten aanbiedt. In Nederland lukte dat nog niet. De eerste levering prachtplanten is inmiddels binnen. We hebben er bewust voor gekozen om zoveel mogelijk inheemse soorten aan te bieden, omdat die het beste gedijen in ons klimaat en het meeste nut hebben voor insecten.

Wij bieden nu planten aan voor iedere plek in de vijver, van ondergedoken zuurstofplant tot bloeiende oeverplanten. Weer een welkome aanvulling op ons sortiment. Kom gauw kijken!

Skal
GECERTIFICEERD

wilde weelde
vakgroep natuurrijke omgeving

Holsto Tuinen & Buitenleven

Biologisch gecertificeerd groencentrum

Biologisch gecertificeerde kwekerij

Hoveniersbedrijf

Webshop: www.DeTuinwebshop.nl

Lid van vakgroepen VHG en Wilde Weelde

Di t/m vrij van 10 tot 17u.

Zaterdag van 9 tot 17u.

Rijksstraatweg 12A, Olst

www.HolstoTuinen.nl

Tel: 0570-597846

Bij de omslag.

Hypericum of Hertshooi.

Hertshooi is populair omdat de plant redelijk laag blijft en uitstoeit en zo als bodembedekker dienst doet. Hij verspreidt zich door uitlopers onder de grond. De plant bloeit geel en enkele soorten geven in het najaar bessen en die worden veelal in boeketten gebruikt.

Er zijn wel een paar honderd soorten van de hertshooi. Aan de grondsoort stelt de plant niet veel eisen, vochtig of droog het kan. De hertshooi verlangt een vrij zonnige plek met wat schaduw van bomen of hogere heesters. Hertshooi is winterhard en groenblijvend.

Sommige soorten worden ongeveer 90 cm hoog maar je kunt ze ieder voorjaar op plus minus 30 cm afknippen.

In principe is de hertshooi niet giftig maar het wordt zowel mens als dier afgeraden de bessen te eten.

Colofon

"Het Groene Boekje" is een uitgave van Groei & Bloei afd. Deventer e.o. en verschijnt vier maal per jaar in een oplage van 500 exemplaren.

Bestuur

Het bestuur staat altijd open voor uw vragen, opmerkingen en suggesties. U kunt ons bellen en mailen.

Voorzitter:	Cor Koppert , 0570-59 07 07 corkoppert@gmail.com	Secretaris:	Marian Bergman, 06-412 959 97 marianbergman@outlook.com
Penningmeester:	Benny Oudenampsen, 0570-65 76 86 bjo@home.nl	Bestuurslid:	Annelies van Beem, 06-113104 82 aemvanbeem@gmail.com
Bestuurslid:	Kattelijne Kraak, 06-136 028 66 kjmkraak@gmail.com	Bestuurslid:	Ton Husken, 06- 445 169 45 samhusken1908@gmail.com

De overige adresgegevens vindt u op www.deventer.groei.nl

Coördinatoren:

Excursies:	Ton Blokvoort, 06-21911120 ton.blokvoort@kpnmail.nl	Ledenadministratie:	Ria Hiddink, 0571-29 19 28 riahiddink@gmail.com
Lezingen:	Annelies van Beem, 06-113104 82 aemvanbeem@gmail.com	Bloemschikken:	tijdelijk waarnemer: Kattelijne Kraak, 06-136 028 66 kjmkraak@gmail.com
Webmaster:	Gyuri Marsi		

Kwartaalblad:

Redactie:	Jotine Sonder jotine.sonder@concepts.nl
Lay-out:	Joop Vredegoor
Post-klaar maken:	Jotine Sonder en Paul Ganzevles Ria Hiddink

* De redactie heeft het recht ingezonden stukken aan te passen en/of niet op te nemen, bij bezwaren beslist de bestuursvoorzitter.

Als u zich voor een activiteit wilt opgeven of u wilt er iets over vragen, dan kan dat d.m.v. het e-formulier in de Agenda van onze website www.deventer.groei.nl.

Uw inschrijving is pas definitief als uw betaling op onze rekening is bijgeschreven.

Mocht het maximale aantal deelnemers inmiddels zijn bereikt, dan krijgt u bericht van ons.

rekeningnummer: NL 62 TRIO 0320 242 773 (let op: Nieuw rekeningnummer)
ten name van: Afdeling Deventer KMTP
onder vermelding van: de naam van de activiteit

Husqvarna®

Uw tuinmachine specialist
voor nieuw, gebruik of reparatie

Tel. 0570-503806

Colmschate - Lettele - Haarle

www.unicomoost.nl

Wij hebben u olop keuze uit

Volg ons op:

 TuinMani.nl
DE TUINEXPERT

<p>Tuinmani Deventer Revalstraat 7 7418 BJ Deventer Tel.: 0570-59 07 12 www.tuinmani.nl deventer@tuinmani.nl</p>	<p>Tuinmani Apeldoorn Kayersdijk 95 7332 AM Apeldoorn Tel.: 055-72 00 155 www.tuinmani.nl apeldoorn@tuinmani.nl</p>
--	---

Ruime verkoopruimte met groene en bloeiende planten en snijbloemen

KWEKERIJ BLOEMISTERIJ TUINCENTRUM
g.grave
Deventerweg 50
Bathmen
tel. 541370

*Ruime gratis parkeerplaats.
's Maandags gesloten.*

Thijs Kettelarij

Hovenier Bathmen

Apenhuizerweg 14a 7437 SB Bathmen
06 43973659
www.thijskettelarijhovenier.nl
info@thijskettelarijhovenier.nl

welkoop

- De winkel voor tuin en dier
- Deskundig advies
- Dichtbij en vertrouwd
- Altijd vriendelijke en behulpzame medewerkers

Welkom bij Welkoop!

Kijk voor meer informatie op www.welkoop.nl

**BATHMEN
DIEPENVEEN**